

دست دوستی به سوی همسایگان مان در منطقه خلیج فارس دراز می‌کنیم

وزیر امور خارجه با تشریح مولفه‌های منطقه‌ای قوی تاکید کرد: ما امروز به جای سلطه مردان قوی، نیازمند منطقه‌ای قوی هستیم. ما دست دوستی خود به سوی همسایگانمان در خلیج فارس دراز می‌کنیم.

وزیر امور خارجه با تشریح مولفه‌های منطقه‌ای قوی تاکید کرد: ما امروز به جای سلطه مردان قوی، نیازمند منطقه‌ای قوی هستیم. ما دست دوستی خود به سوی همسایگانمان در خلیج فارس دراز می‌کنیم.

به گزارش خبرنگار اعزامی ایسنا به دهلی نو، محمدجواد ظریف امشب در کنفرانس بین‌المللی رایسینا در هند اظهار کرد: من معتقدم گفت و گو و بازنظم جهانی بسیار مناسب وضعیت کنونی ما بوده و نیازمند توجه جدی است. گفت و گو نیازمند آمادگی برای گوش سپردن و ارزیابی مجدد مفروضات است.

وی ادامه داد: بنا به تعریف دستور کار جهانی گفت و گوی تمدن‌ها که یک هفته پس از تراژدی ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ با اجماع اعضا در مجمع عمومی سازمان ملل به تصویب رسید، گفت و گو مبتنی بر شمولیت و علاقه جمعی به یادگیری، واکاوی و بررسی مفروضات و گشودن معانی مشترک و ارزش‌های کلیپی و نیز اقدام رویکردهای چندگانه است.

ظریف تاکید کرد: بدون شک یک گفت و گوی واقعی نیازمند موقعیت برابر و احترام متقابل و شناسایی منابع متنوع دانش و خرد است. گفت و گو باید با هدف میل به غنابخشی متقابل و شناسایی و ارتقا زمینه‌های مشترک به منظور پرداختن به چالش‌های مشترک باشد. در همین راستا در تقابل با طرد به عنوان پارادایم حاکم، گفت و گو به پارادایم جدید تبدیل شده است.

وزیر خارجه در ادامه با اشاره به این که برای سده‌ها و حتی هزاران سال سیاستمداران روابط را از رویکرد حاصل جمع صفر مد نظر داشته‌اند، بیان کرد: این بدین معنی است که در هر موقعیت و شرایطی برندگان و بازندگان وجود داشته‌اند. معیارهای بسیاری خلق یا ابداع شد تا طرف دیگر را بسازد، طرفی که باید طرد و کنار گذاشته می‌شد. تنوع چه از حیث جغرافیایی، سیاسی، تمدنی، فرهنگی، دینی، الگوهای ائتلاف نظامی و سطح توسعه اقتصادی به عنوان تهدید و بنابر این توجیهی برای طرد در نظر گرفته شده است.

وی خاطرنشان کرد: دشمنان بر اساس تفاوت‌های واقعی یا برداشتی نه تنها با هدف طرد دیگری بلکه به عنوان ابزار مدیریتی در دسترس شکل گرفتند. نیاز به دشمن به عنوان ابزار مدیریتی بسیار شایع بود به طوری که در مقاطعی دشمنان خلق می‌شدند. شیطان‌سازی نیازمند جهل دیگران بود و نه تنها منتج به دشمن‌سازی می‌شد بلکه وضعیت تقابلی دائمی نیز ایجاد می‌کرد.

ظریف در ادامه با بیان این که واقعیت دنیای جهانی شده، کاربست رویکرد حاصل جمع صفر را از بین برده است، بیان کرد: بسیاری از موضوعات از جمله محیط زیست، اقتصاد جهانی، تجارت و انتقال دانش و فناوری تا محو افراطی‌گری و تروریسم، جرایم سازمان‌یافته و تسلیحات کشتار جمعی می‌توانند به عنوان نتایج حاصل جمع مثبت یا حاصل جمع منفی تحلیل شوند. در واقع ما می‌توانیم آن را به حاصل جمع مثبت یا منفی تبدیل کنیم. اگر رویکرد ما به این چالش‌های مشترک بر اساس ذهنیت حاصل جمع صفر باشد، همه ما این بازی را باخته و چیزی جز وضعیت حاصل جمع منفی به دست نخواهیم آورد.

وی تاکید کرد: بی‌ثباتی، مواد مخدر، افراطی‌گری و تروریسم همچون تنزل کیفی محیط زیست، هیچ مرزی نمی‌شناسد بنابراین گفت و گو نمایان‌گر حرکت انقلابی است به طوری که در مقایسه با دشمنان ذهنی یا ساختگی، ارزش‌های انسانی مشترک و آسیب‌پذیری‌های مشترک ابزار بهتری برای حکمرانی جهانی هستند.

وزیر خارجه تصریح کرد: گفت و گو، موقعیت و شرایط برابر را با خود می‌آورد. تا آنجا که قصد داریم پذیرفته شویم، می‌پذیریم. تا آنجا که قصد داریم دربرگرفته شویم، دربرمی‌گیریم و تا آنجایی که قصد داریم شنیده شویم، می‌شنویم. گفت و گو می‌تواند چارچوبی برای این موضوع باشد که صدای ضعیف‌ترین‌ها شنیده شود و قوی‌ترین‌ها نیاز پیدا کنند تا مسائل خود را به دیگران توضیح دهند.

وی در ادامه گفت: بازنظم این معنای ضمنی را دربردارد که ما هم اکنون در مرحله گذار زندگی می‌کنیم؛ مرحله ای که شاهد آرامش در نظم جهانی که انتظارات ما را هدایت و سازمان دهی می‌کند، دیگر وجود ندارد. این مرحله گذار با خود خطر محاسبه اشتباه را به همراه داشته و همچنین به معنی اهمیت بنیادین سهم درست واقعیات نوظهور است که می‌تواند تفاوت‌ها بین ظهور و افول کشورها و مناطق را معین کند.

ظریف با بیان این که محیط در حال ظهور جهانی، جهانی پساغربی است، ادامه داد: این به معنای تحقیر جهان غرب نیست بلکه صرفاً بیان این واقعیت است که غرب انحصار خود را بر تحولات مهمی که دلالت بر امنیت و سعادت جهانی دارد را از دست می‌دهد. تردیدی نیست که بر خلاف قرن ۲۰ میلادی، تمامی موضوعات مهم در جهان غرب به وقوع نمی‌پیوندد و غرب هم اکنون کنترل و حتی نفوذی بر تمام تحولات مهم ندارد.

وزیر امور خارجه تأکید کرد: معنای واقعی این شرایط این است که برای همسایگی پرآشوب ما در غرب آسیا، آسیای مرکزی و جنوب آسیا نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که غرب تمام راه حل‌ها را در اختیارمان قرار دهد و نمی‌توانیم غرب را برای تمامی مشکلات و دشواری‌های خود مقصر معرفی کند. از آنجا که مناطق جغرافیایی غیر منعطف نیستند این منطقه چه به عنوان غرب آسیا چه آسیای مرکزی یا جنوب آسیا کانون بسیاری از مشکلات جهانی به ویژه افراتی گری و تروریسم در نظر گرفته شده است.

وی با بیان این که برای ما بسیار آسان است که غرب را به عنوان مقصر نهایی مشکلات خود بدانیم که البته نمونه‌های متعدد تاریخی برای اثبات این مدعا وجود دارد، اظهار کرد: همزمان، برای غرب به مراتب راحت‌تر بوده که ما را مقصر مشکلاتی بدانند که به مرزهایش رسیده است. مقصر جلوه دادن یکدیگر حتی میان اعضای منطقه ما شاید ساده‌ترین انحراف برای همگان باشد.

ظریف گفت: شرایط اسفباری که در آن حضور داریم برای مقصر نشان دادن یکدیگر بسیار خطرناک است. واقعیت این است که ضمن تصدیق قصور بسیار زیاد، در این میان ما نیازمند ترک این عادت‌ها هستیم که توپ را به زمین یکدیگر بیندازیم. کشورهای منطقه باید دو تصور واهی را کنار بگذارند. این که آنها می‌توانند امنیت را از خارج از منطقه وارد کنند یا این که امنیت خود را به بهای نامنی دیگری به دست آورند. ما باید افسوس‌ها و روایات خود را از گذشته را به کنار گذاشته و حرکتی واقع‌بینانه در مسیر بنای سازوکار منطقه‌ای کارآمد، واقع‌بینانه و معتدل داشته باشیم. ما نه می‌توانیم آرزو کنیم که تفاوت‌هایمان از بین برود و نه می‌توانیم نگرانی‌های خود را که ناشی از تفاوت‌ها از حیث اندازه و منابع انسانی و طبیعی است، نادیده انگاریم.

وی تأکید کرد: ما می‌توانیم با مجمع گفت‌وگوهای منطقه‌ای به ویژه در خلیج فارس که شاهد جنگ‌های بسیاری بوده است، از تهاجم صدام به ایران و سپس کویت تا عملیات نظامی آمریکا و در نهایت فاجعه انسانی در یمن آغاز کنیم. ورود به چنین مجمعی باید مبتنی بر پذیرش اصول به رسمیت شناخته شده کلی و اهداف مشترک بخصوص احترام به حاکمیت، تمامیت ارضی و استقلال سیاسی تمامی حکومت‌ها، غیرقابل‌تغییر بودن مرزهای بین‌المللی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر، حل و فصل مسالمت‌آمیز منازعات، ممنوعیت تهدید یا استفاده از قوه قهریه و ترویج و ارتقا صلح، ثبات، پیشرفت و رفاه در منطقه باشد.

وی خاطرنشان کرد: چنین مجمعی می‌تواند به ارتقا ادراکات و تعامل در سطوح دولتی، بخش خصوصی و جامعه مدنی کمک کند و به توافق حول طیفی گسترده از موضوعات از جمله اقدامات اعتمادساز، مقابله با تروریسم، افراتی‌گری و فرقه‌گرایی، تضمین آزادی، ناوبری و جریان آزاد نفت و دیگر منابع و صیانت از محیط زیست که به چالشی جدی و حیاتی بخصوص برای همسایگانمان در جنوب خلیج فارس شده است، منتج گردد. ما نیازمند منطقه‌ای قوی هستیم تا این که شاهد تصوق در منطقه باشیم.

ظریف ادامه داد: از دیدگاه ما یک منطقه قوی دارای ویژگی‌هایی از قبیل ثبات سیاسی و سرزمینی درونی، اتکا به توده مردم به عنوان منبع مشروعیت، امنیت و سعادت، هماهنگی هویت‌های ملی با شهروندی منطقه‌ای، تضمین صلح در منطقه با مشارکت تمامی کشورهای منطقه، اعتماد، تجارت و تعامل بیشتر بین کشورهای منطقه در مقایسه با قدرت‌های بیرونی است.

وی همچنین گفت: روابط اقتصادی و تعاملات مردم با مردم و تبدیل جنگ به گزینه‌ای پرهزینه و بی‌اعتبار، وجود هنجاری منطقه‌ای که امنیت ملی را معادل با امنیت منطقه قرار دهد و یک محیط منطقه‌ای با ثبات از دیگر ویژگی‌های یک منطقه قوی بود.

ظریف با اشاره به این که ما در ایران به وضعیت ممتاز اتکا صرف به مردم خود به عنوان منبع امنیت و پیشرفت حرکت کرده ایم، تصریح کرد: این در حالی است که ما از فرصت های پیشرفت از طریق همکاری منطقه ای و جهانی استقبال می کنیم. ما همچنین یاد گرفته ایم که امنیت را می توانیم صرفاً در منطقه ای امن به دست آوریم. از نظر ما عصر استیلاجویی منطقه ای و جهانی پایان یافته و منطقه ای قوی تر در راستای منافع ما و منافع تمامی کشورهای منطقه و در نهایت منافع تمامی جهانیان است. از این رو ما آمادگی خود را برای تعامل با همسایگانمان و تمامی علاقه مندان به ثبات در این منطقه اعلام می کنیم.

وی گفت: اصول و اهداف ما عبارتند از حفظ تمامیت ارضی و ثبات کشورهای منطقه، ترویج حکمرانی خوب در منطقه، بکارگیری خویشتن داری راهبردی، منع اشاعه تسلیحات هسته ای و کشتار جمعی و پرهیز از رقابت تسلیحاتی متعارف، ترویج موازنه منطقه ای، تقویت حکمرانی منطقه ای اقتصادی، التزام به چندجانبه گرایی و ارتباطات کارآمد از مسیرهای ترانزیتی بین شمال و جنوب و شرق و غرب.

وی در پایان گفت: ما با هند در ایجاد چنین شرایط همسایگی در آسیای جنوبی، مرکزی و غربی اشتراکات فراوانی داریم. ما مجدداً دست دوستی به همسایگان خود به ویژه در خلیج فارس دراز کرده تا با یکدیگر در این مسیر قدم برداریم.